

2 «Творчество». Эту игру можно использовать на уроках обобщения изученного материала. Интерактивное упражнение на развитие творческого мышления представляет собой коллективное создание истории, где каждый участник вносит свой вклад. Педагогическая методика строится на следующих принципах: инициатива учителя (педагог задает стартовые параметры рассказа, определяет временные рамки действия, предлагает список персонажей, устанавливает основные условия повествования); коллективное творчество учащихся (каждый ученик произносит только одно предложение, которое необходимо логически связывать с предыдущим высказыванием, важно поддерживать общую нить повествования).

3 «Встреча». Эта игра представляет собой способ изучения литературных персонажей, который позволяет учащимся глубже погрузиться в их характеры и взаимоотношения. Механизм игры таков: учащиеся выбирают двух или более литературных героев; представляют ситуацию их возможной встречи; размышляют о темах их потенциального диалога; анализируют, как характеры героев повлияли бы на их общение. Например, учащиеся называют литературных героев XIX и XXI века, представляют, как они встретились, какие проблемы обсудили, что смогли рассказать о себе собеседнику. Основная цель такой игры заключается в развитии аналитического мышления учащихся через творческое взаимодействие с художественными образами.

4 «Сундук». Называя предметы, лежащие в сундуке / чёрном ящике, учитель предлагает угадать, какому герою принадлежат названные вещи. Например, лягушечья кожа, каравай, вышитая скатерть (Василиса Премудрая); желтые мимозы, метла, волшебный крем (Маргарита из романа М. Булгакова).

5 «Интерьер». Ученикам предлагается выполнить задание, связанное с определением автора и произведения, в котором содержится описание внутреннего убранства помещения. Для этого им необходимо узнать автора, указать название произведения, в котором встречается описание интерьера здания. Например: «У меня дом первый в Петербурге. На столе, например, арбуз – в семьсот рублей арбуз. Суп в кастрюльке прямо на пароходе приехал из Парижа, открою крышку – пар, которому подобного нельзя отыскать в природе. Я всякий раз на балах». (Н. В. Гоголь «Ревизор») [1].

6 «Пантомима». Еще одна групповая игра. Ребята получают иллюстрацию к художественному произведению и изображают без слов то, что на ней нарисовано. Другая команда – соперница старается угадать, что это за произведение [2].

Игры помогают сделать образовательный процесс более интерактивным и увлекательным, что способствует повышению мотивации учащихся и лучшему усвоению учебного материала. Современные педагоги активно используют различные игровые формы работы, чтобы сделать традиционные уроки более современными и эффективными.

Литература

1 Гоголь, Н. Ревизор. – URL: <https://ilibrary.ru/text/473/p.1/index.html?ysclid=mb3jzv4x3573765222> (дата обращения: 02.05.2025).

2 Методическая копилка «Интерактивные игры на уроках литературы в 5-х классах». – URL: <https://nsportal.ru/shkola/literatura/library/2023/04/03/metodicheskaya-kopilka-interaktivnye-igry-na-urokah-literatury> (дата обращения: 02.05.2025).

І. С. Еўжанка

Навук. крп. А. В. Брадзіхіна,
канд. філал. навук, дацэнт

КАРЭЛЯЦЫЯ МАТЫВАЎ ЛЮБОВІ І КАХАННЯ Ў ЛІРЫЦЫ НІЛА ГІЛЕВІЧА

У лірыцы Н. Гілевіча паняцці кахання і любові нярэдка супадаюць, становяцца ізаморфнымі, атаясамліваюцца. Прычым такія суадносіны назіраюцца як у інтымных вершах, так і ў творах грамадзянска-патрыятычнага ці філасофскага гучання.

Калі звярнуцца да зборніка “...І плямы на табе няма”, які склалі вершы любоўнага характару, то ўжо на ўзроўні назвы можна заўважыць матыў узвышэння, сакралізацыі вобраза жанчыны. У прадмове да кнігі аўтар тлумачыць, што прысвячае кнігу любай жонцы, разам з якой за амаль паўстагоддзя перажыў мноства выпрабаванняў і шчаслівых імгненняў, і падкрэслівае: “Прысвячаю з пачуццём **любаві і ўдзячнасці** [вылучана намі. – Е. І]. Калі б не яна, я не зрабіў бы і палавіны таго, што зрабіў – і ў літаратуры, і ў навуцы, і ў грамадскай чынасці” [1, с. 3]. Такое азначэнне свайго пачуцця, якое далей разгортваецца ў лірычнага героя вершаў зборніка, далёкае ад жарсці, ад палкага кахання (пры гэтым у кнігу ўвайшлі творы, напісаныя паэтам як у маладым, так і ў сталым узросце – з 1953 па 2003 гады). Каханне тут трансфармуецца ў любоў-захапленне, ці яшчэ дакладней – у любоў-абагаўленне.

Далей знаходзім пацверджанне гэтай думкі: “У кнізе Святога Пісання «Песня песняў Саламонавых» калісьці, яшчэ ў студэнцкія гады, вычытаў: «Ты ўся прыўкрасная, абранніца мая, і плямы няма на табе». Менавіта гэтыя словы прыйшлі мне на памяць, калі думаў, як назваць свой маленькі «лірычны раман»” [1, с. 3]. Як бачым, вобраз жанчыны набывае велічнасць, сакралізуецца, нагадвае Мадонну, створаную ў адпаведнасці з багдановічаўскай традыцыяй.

З іншага боку, у пейзажнай і грамадзянскай лірыцы паэта мы бачым адваротную трансфармацыю: любоў да радзімы, да яе прыроды нярэдка мяжуе ў Н. Гілевіча з пачуццём да жанчыны – з каханнем. Маці-зямля ўспрымаецца лірычным героем адначасова як сястра і як любая, сакралізуецца, таксама як і жанчына, набываючы рысы Мадонны. Недарэмна Н. Гілевіч часта ўжывае ў дачыненні да з’яў жывой і нежывой прыроды словы, утвораныя ад “каханне”, як, да прыкладу, у вершы “Я хаджу, закаханы ў твае краявіды...”, дзе гучыць зварот да роднага краю. У вершы “Мой лёс – каханне”, у якім заключана паэтычнае крэда аўтара, паняцці любові і кахання атаясамліваюцца наўпрост, выступаюць узаемазамяняльнымі паняццямі.

Такім чынам, прыхільнасць да аб’яднання патрыятычнага і інтымнага пачаткаў, іх непадзельнасць у лірыцы ўсіх чатырох відаў – характэрная рыса светаўспрымання Ніла Гілевіча і яго аўтапсіхалагічнага лірычнага героя. Паняцці любові і кахання ў вершатворчасці паэта нярэдка атаясамліваюцца, становяцца ізаморфнымі. Адсюль сакралізацыя вобраза жанчыны, стварэнне вобраза Мадонны, які не суадносіцца з палкім, пачуццёвым каханнем, а патрабуе абагаўлення, і надзяленне вобразаў зямлі, радзімы, роднага краю рысамі каханай.

Літаратура

1 Гілевіч, Н. ...І плямы на табе няма: лірычны раман / Ніл Гілевіч. – Мінск : Тэхналогія, 2003. – 26 с.

А. У. Коніч

*Навук. кір. К. Л. Хазанова,
канд. філал. навук, дацэнт*

ГРАМАТЫЧНАЯ РАЗНАСТАЙНАСЦЬ ПРЫМЕТНІКАЎ У МОВЕ БЕЛАРУСКІХ НАРОДНЫХ ЗАГАДАК

Шматлікія стагоддзі аддзяляюць нас ад стваральнікаў тэкстаў такога малога фальклорнага жанру, як загадкі. На пачатку свайго існавання многія загадкі мелі міфалагічны характар і нават выкарыстоўваліся ў розных рытуалах. З часам загадкі сталі спосабам праверкі суразмоўцы на дасціпнасць і кемлівасць. У беларускім фальклоры загадкі выяўляюцца адным з самым папулярных жанраў і сапраўдную канкурэнцыю па функцыянаванню складаюць толькі прыказкам і прымаўкам. У вобразнай аснове загадак закладзена супастаўленне розных рэалій па некаторых прыкметах і характэрных уласцівасцях.

Мова беларускіх загадак багатая на розныя вобразна-выяўленчыя сродкі і моўныя адзінкі. Пашыраныя ў мове беларускіх загадак прыметнікі. Менавіта прыметнікі дапамагаюць